

KLAGANDE

Jaktkritikerna, 802441-4370

MOTPART

Länsstyrelsen i Värmlands län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Värmlands läns beslut 2020-07-31, se bilaga 1

SAKEN

Skyddsjakt efter varg i del av Årjängs kommun

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND OCH PARTERNAS INSTÄLLNING

Länsstyrelsen i Värmlands län (länsstyrelsen) har beslutat om förlängd skyddsjakt på en varg inom del av Årjängs kommun under perioden från och med den 1 augusti 2020 till och med den 16 augusti 2020. Länsstyrelsen förordnade även att beslutet ska gälla utan hinder av att det överklagas. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

Jaktkritikerna yrkar att beslutet ska upphävas, och yrkar att beslutet inhiberas. Till stöd för sin talan framför Jaktkritikerna bl.a. följande. Av praxis framgår det att det som regel bör krävas en tämligen hög grad av säkerhet för att inhibition inte ska ske. Det kan exempelvis handla om fall när djur avlivas. Eftersom jakt just innebär detta talar det för en generös tillämpning av reglerna.

Jaktkritikerna har även överklagat länsstyrelsens tidigare beslut om skyddsjakt avseende samma sak. Beslutet har således inte vunnit laga kraft utan ligger för prövning hos Kammarrätten i Sundsvall. Det föreligger således en litis pendens-situation och länsstyrelsen kan därmed inte fatta ett nytt beslut om precis samma jakt.

Länsstyrelsens beslut uppfyller inte heller de höga krav som ställs för att jakt ska kunna tillåtas på en strikt skyddad art med stöd av de undantagssituationer som finns i nationell lagstiftning och som ska tillämpas i ljuset av rådets EU:s direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) över strikt skyddade arter. Andra lämpliga och samtidigt realistiska lösningar har inte heller prövats.

De aktuella händelser som ligger till grund för länsstyrelsens beslut är tre angrepp orsakade av varg. Två händelser skedde den 1 april 2020 och en

händelse den 24 juni 2020. Det har inte skett några ytterligare attacker därefter. Tidsintervallen mellan skadetillfällena kan därmed inte motivera ett förlängt skyddsjaktbeslut till och med den 16 augusti 2020. Skyddsjakt kan dessutom bara bli aktuellt i en akut situation. Det bör även handla om mer omfattande angrepp för att skyddsjakt ska tillåtas.

Skyddsjakt ska även omfatta en individ och får inte ske i preventivt syfte. Beslutet innebär att vilken varg som helst får skjutas. Detta är inte förenligt med direktiven för skyddsjakt varav det framgår att en skadegörande individ ska pekas ut. Om inte tamdjursägare kan samexistera med ett fåtal vargar är det i praktiken omöjligt att tillförsäkra arten en gynnsam bevarandestatus. EU-kommissionen har även ändrat sina riktlinjer år 2018 för statligt stöd inom jordbrukssektorn och beviljar full ersättning till jordbrukare för skador orsakade av fridlysta djur, såsom vargar. Kostnader för investeringar som i exempelvis elstängsel ersätts således helt.

Ytterligare en aspekt är vargens genetiska bevarandestatus. Den skandinaviska vargstammen är kraftigt inavlad. Det råder även stor oenighet om hur stor den svenska vargpopulationen bör vara för att uppfylla gynnsam bevarandestatus. Länsstyrelsens bedömning kan således sammantaget inte anses vara proportionerlig. De metoder som länsstyrelsen tillåter bryter även mot bestämmelserna i jaktlagen om att inte orsaka viltet onödigt lidande. Enligt beslutet tillåts tre hundar släppas efter vargen. Under sommartid följs vargarna dessutom av sina ungar. Det råder ett förbud mot att använda icke-effektiva jaktmedel.

Några andra lämpliga lösningar har inte heller vidtagits. Länsstyrelsen har inte uppmanat tamdjursägare att förstärka både bevakning och stängsling. Mer mänsklig bevakning bör kunna krävas särskilt under den tid då både får och vargar har ungar att försörja. Lokala varningssystem kan även effektiviseras när varg siktas.

Länsstyrelsen finner inte skäl att ändra sitt beslut.

RÄTTSLIG REGLERING

Enligt artikel 12 i rådets direktiv (92/43/EEG) av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) utgör varg en strikt skyddad art. Undantag kan tillåtas från det strikta skyddet under vissa förutsättningar som anges i artikel 16.1 art- och habitatdirektivet. Undantagen har i svensk rätt genomförts i bl.a. 23 a § jaktförordningen.

Enligt 23 a § första stycket jaktförordningen (1987:905) är förutsättningar för skyddsjakt på varg att det inte finns någon annan lämplig lösning och att det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom ske i något av de syften som uppräknas i paragrafen, bl.a. förhindra en allvarlig skada särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom. Av 23 b § jaktförordningen följer att beslut om skyddsjakt på varg får fattas av länsstyrelser om det finns förutsättningar enligt 23 a § efter ansökan av den som riskerar att drabbas av skada eller på eget initiativ. Om det finns en stor sannolikhet för att allvarlig skada kommer att uppstå får beslut om skyddsjakt fattas även om någon skada ännu inte har inträffat eller om skadan ännu inte nått en allvarlig nivå.

I EU-domstolens avgörande C-342/05 *Kommissionen mot Finland*, punkt 25, uttalas att direktivets undantagsbestämmelser ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att det föreligger nödvändiga förutsättningar för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 art- och habitatdirektivet.

Av proportionalitetsprincipen, som slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, *Kommissionen mot Malta* punkt 57 och 64), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget. Likaledes har Naturvårdsverket, när det gäller de avvägningar som ska göras mellan olika intressen, uttalat att ju större negativ påverkan ett beslut om skyddsjakt har på populationen av den aktuella arten desto högre krav bör ställas på de förutsättningar som ska vara uppfyllda enligt 23 a § jaktförordningen (Naturvårdsverkets rapport 6568, Riktlinjer om skyddsjakt 2012, s 12).

I C-674/17, *Tapiola*, understryks restriktiviteten och kraven på motivering vid tillåtande av dödande av varg. Målet gällde stamvårdande jakt (motsvarande licensjakt i svensk rätt), men relevant för gynnsam bevarandestatus (GYBS) uttalar domstolen (punkt 59) att det som huvudregel är nödvändigt att bedöma vilken inverkan ett undantag får på ett lokalt bestånd för att kunna bedöma vilken inverkan ett undantag får för bevarandestatusen för hela det aktuella beståndet. Att hänsyn ska tas till det regionala beståndet för att säkerställa att det nationella målet inte underskrides uttalas även av Kamrätten i Sundsvall i dom den 28 mars 2019, mål nr 389-19 (som gällde licensjakt på den mindre hotade arten lodjur).

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har i avgörandet HFD 2016 ref. 89 bekräftat Naturvårdsverkets bedömning av vilket antal vargar som krävs för att anses uppfylla GYBS. GYBS förutsätter en långsiktigt livskraftig population. Enligt slutredovisningen av Naturvårdsverkets uppdrag från 2015, att utreda GYBS för varg, behövs minst 300 vargar i Sverige och minst en ny immigrant från Finland eller Ryssland vart femte år för att vargen ska anses ha GYBS.

Kammarrätten i Sundsvall har i dom den 5 oktober 2016, mål nr 2103-16, uttalat att det i en akut situation inte kan krävas att länsstyrelsen ska skaffa sig kännedom om en viss individs genetiska sammansättning som en förutsättning för skyddsjakt. Då det föreligger gynnsam bevarandestatus avseende varg måste det därför anses godtagbart att kortfattat redovisa att jakten inte försvårar upprätthållandet av sådan.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Inhibition

Eftersom förvaltningsrätten tar upp målet till slutligt avgörande saknas anledning att pröva Jaktkritikernas yrkande om inhibition.

Tidigare överklagat beslut om skyddsjakt

Jaktkritikerna har anfört att det finns hinder mot att besluta om förlängd skyddsjakt med hänsyn till att tidigare beslutad skyddsjakt är överklagad till Kammarrätten i Sundsvall och att beslutet därmed inte har vunnit laga kraft.

Att ett tidigare beslut om skyddsjakt har överklagats till domstol och ännu inte avslutats och vunnit laga kraft hindrar inte att behörig myndighet fattar ett nytt beslut om skyddsjakt för en senare period än den som prövats av myndighet och domstol (Kammarrätten i Stockholm i dom den 22 maj 2014 i mål nr 7851-13).

Förvaltningsrätten konstaterar således att länsstyrelsen därmed inte har varit förhindrad att fatta det nu överklagade beslutet. Frågan som är föremål för prövning hos Kammarrätten i Sundsvall avser inte nu aktuell jakttid. Vad Jaktkritikerna har anfört i denna del utgör därför inte skäl att upphäva beslutet.

Förlängd skydds jakt

Förvaltningsrätten har i ett tidigare avgörande den 2 juli 2020 (mål nr 1413-20) funnit att samtliga förutsättningar avseende skydds jakt på en (1) varg i del av Årjängskommun var uppfyllda. Den domen har överklagats till kammarrätten i Sundsvall som avslagit begäran om inhibition.

Frågan i målet är om jakt för en ny tidsperiod vilket innebär att en bedömning måste göras om samtliga förutsättningar för skydds jakt är uppfyllda. Länsstyrelsen har i det nu aktuella beslutet gjort bedömningen att fortsatt risk för allvarlig skada föreligger då angrepp på får skett vid flera tillfällen under en begränsad tid. Vidare har anförts att förhållandena som låg till grund för det tidigare beslutet inte har förändrats i sådan omfattning att skydds jakten bör avbrytas. Skydds jakt efter en varg bedöms heller inte hota vargens gynnsamma bevarandestatus.

Jaktkritikerna har anført att det inte skett några ytterligare attacker efter den 24 juni 2020. Tidsintervallen mellan skadetillfällena kan därmed inte motivera ett förlängt skydds jaktbeslut till och med den 16 augusti 2020. Skydds jakt kan dessutom bara bli aktuellt i en akut situation.

Av praxis framgår, vilket tidigare redogjorts för, att det är möjligt att fatta ett nytt beslut om skydds jakt för en senare period än den som tidigare prövats. De omständigheter som åberopats vid tidigare prövning är inte prekluderade vid en sådan ny prövning och det kan heller inte krävas att det ska ha framkommit några nya omständigheter för att ett nytt beslut om skydds jakt ska kunna meddelas (Kammarrätten i Stockholm i dom den 22 maj 2014 i mål nr 7851-13).

Även med beaktande av att det inte skett några nya angrepp sedan den 24 juni 2020 delar förvaltningsrätten länsstyrelsens bedömning att det utifrån

den i målet beskrivna skadebilden och då det inte finns någon annan lämplig lösning föreligger risk för allvarlig skada på boskap. Det aktuella beslutet kan inte anses försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för vargen och beslutet får anses vara proportionerligt.

Förutsättningarna för skyddsjakt är därmed uppfyllda och överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Överklagandet ska ges in till Förvaltningsrätten i Luleå men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

[REDACTED]

rådman

Nämndemännen [REDACTED] [REDACTED] och [REDACTED]
[REDACTED] har också deltagit i avgörandet.

[REDACTED] har föredragit målet.

Länsstyrelsen
Värmland

Diurskydd & Vilt

BESLUT

Datum
2020-07-31

Sida
1 (7)
Referens
218-6669-2020

Länsstyrelsen i Värmlands län

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ

INKOM: 2020-08-06
MÅLNR: 1693-20
AKTBIL: 3

Beslut om förlängning av skyddsjakt efter varg i del av Ärjängs kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar på eget initiativ om en förlängning av skyddsjakt efter en (1) varg inom det område som avgränsats på kartan (sida 2) i detta beslut. Beslutet innebär en förlängning av den skyddsjakt som beslutats i ärende 218-5798-2020.

Jakten får genomföras i enlighet med de villkor som anges nedan. Syftet med jakten är att förebygga problematik med angrepp på får i området.

Länsstyrelsen utser en jaktledare som i sin tur utser deltagare i skyddsjakten.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 24 d andra stycket jaktförordningen (1987:905) att jakten får ske på annans jaktområde.

Länsstyrelsen beslutar att belysning får användas med stöd av 15 § jaktförordningen.

Länsstyrelsen beslutar också att jakten får bedrivas från motordrivet fordon med stöd av 21 § jaktförordningen.

Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott återfinns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Hur beslutet kan överklagas framgår av bilaga.

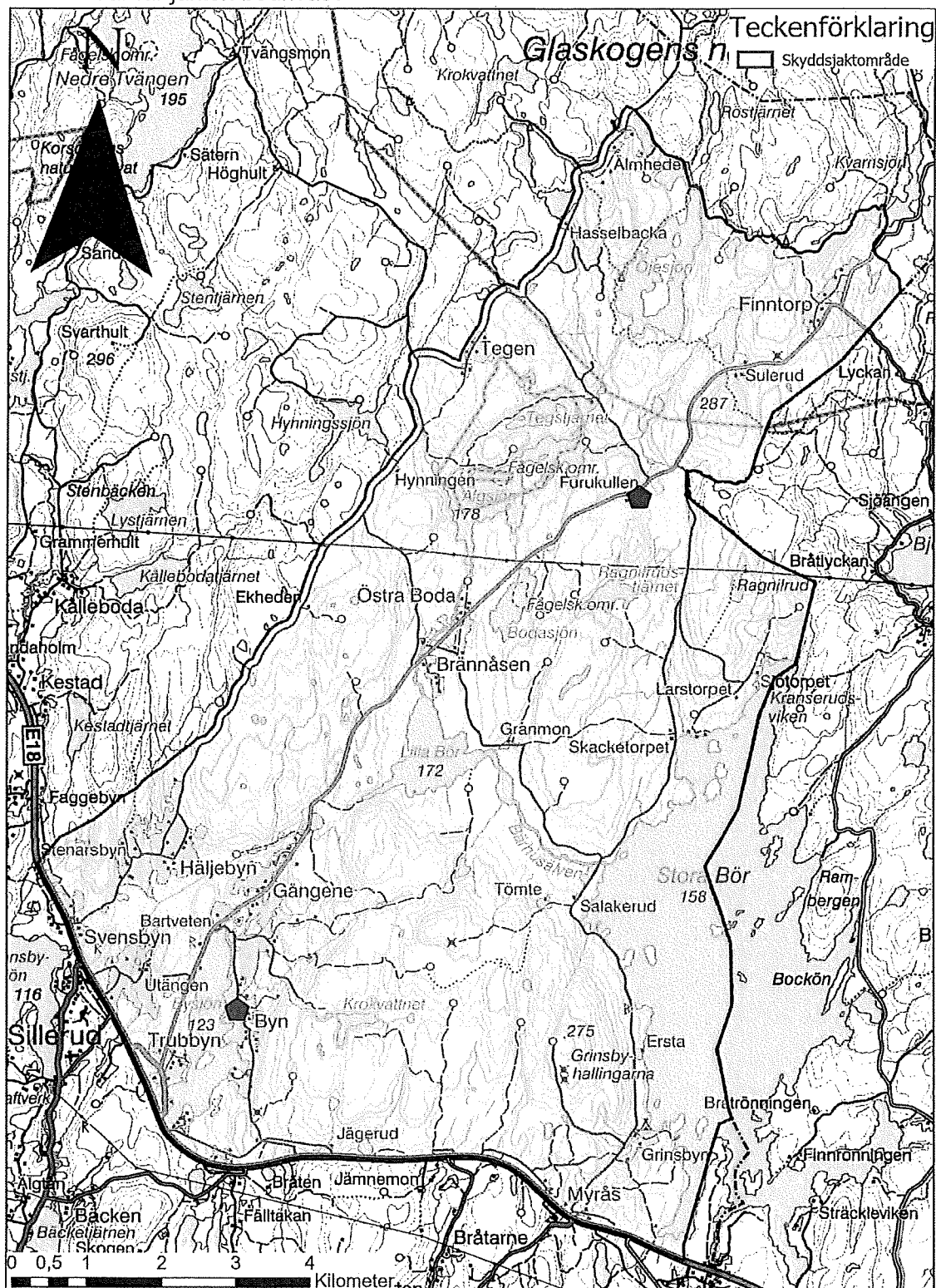
Villkor

När får jakten bedrivas?

Skyddsjakt är tillåtet från och med 1 augusti 2020 till och med den 16 augusti 2020 och får endast inledas i samråd med Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen avlyser jakten när en (1) varg fällts eller påskjutits.

Var får jakten bedrivas?

Jaktmetoder och jaktmedel

- Länsstyrelsen erinrar om bestämmelserna i 11 och 14–16 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) om begränsningar i magasinkapacitet hos halvautomatiska kulvapen samt om ammunition klass 1 för kulgevär vid jakt efter varg.
- Med stöd av 18 § jaktförordningen beslutar Länsstyrelsen att hundar får användas under denna skyddsjakt inom det aktuella skyddsjaktområdet förutsatt att de släpps lösa först när vargen är inom synhåll. Länsstyrelsen rekommenderar att högst 2–3 hundar som förföljer samma varg används samtidigt.
- Vid jakt med hund ska lufttemperaturen beaktas. Jakten ska inte bedrivas på ett sådant sätt att vilt eller hundar utsätts för onödigt lidande.
- Undantaget för motordrivna fordon får användas vid skyddsjakten gäller endast för körning på vägar/skogsbilvägar. Motordrivna fordon har samma betydelse som i 2 § lagen om vägtrafikdefinitioner (2001:559).
- Länsstyrelsen utser jaktledare. Jaktledaren utser efter samråd med Länsstyrelsen de personer som får jaga med stöd av detta beslut. Jaktledaren ska innan jakten inleds informera samtliga jägare om deras skyldigheter och vilka villkor som gäller vid skyddsjakten. Jakten ska genomföras i samråd med Länsstyrelsen som även på lämpligt sätt följer genomförandet av jakten och jaktledaren ska kunna redogöra för vilka personer som deltagit vid vartdera jakttillfället.

Vilka djur får fällas?

- En (1) varg får fällas oavsett kön och ålder.

Anmälan om fälld eller påskjuten varg

- Jaktledaren ska omedelbart anmäla till Länsstyrelsen på överenskommet sätt när en varg fällts eller påskjutits.

Krav på eftersökshund

- Vid jakt efter varg ska hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen. Detta framgår av 17 § andra stycket i jaktförordningen.

Besiktning och hantering av fälld varg

- Skytten ska utan dröjsmål kunna uppvisa den fällda vargen samt skottplats/fallplats för Länsstyrelsens besiktningspersonal.
- Med stöd av 24 d § jaktförordningen beslutar Länsstyrelsen att fälld djur ska omhändertas av Länsstyrelsen för vidarebefordran till Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) för hälso- och sjukdomsövervakning.

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen beslutar på myndighetens initiativ om skyddsjakt efter ett antal vargangrepp på får inom området. Det senaste angreppet skedde dessutom innanför rovdjuravvisande stängsel.

- 2020-06-24: vargangrepp på får, Östra Boda, Furukullen, Årjängs kommun. *Länsstyrelsens kommentar:* Länsstyrelsen har besiktat skadorna och bedömt att de orsakats av varg.
- 2020-04-19: vargangrepp på får , Byn, Årjängs kommun *Länsstyrelsens kommentar:* Länsstyrelsen har besiktat skadorna och bedömt att de orsakats av varg.
- 2020-04-19: vargangrepp på får, Byn, Årjäng kommun. *Länsstyrelsens kommentar:* Länsstyrelsen har besiktat skadorna och bedömt att de orsakats av varg.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen gör en samlad bedömning i varje enskilt fall. Länsstyrelsen bedömer omfattningen av skador och olägenheter, om skadeförebyggande åtgärder vidtagits, samt vilka möjligheter till förebyggande av skada och olägenheter som finns. Länsstyrelsen bedömer om annan lämplig lösning än skyddsjakt finns samt beaktar vargpopulationens utveckling i landet som helhet. Länsstyrelsen bedömer även om det går att identifiera individer som är speciellt skadegörande eller orsakar allvarliga olägenheter.

Risk för allvarlig skada

I bedömningen om skyddsjakt i detta fall är en effektiv åtgärd för att förhindra allvarlig skada utgår Länsstyrelsen från Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt samt Viltskadecenters rekommendationer. För att skälet ska anses vara uppfyllt krävs att det är sannolikt att allvarlig skada kommer att inträffa. I de fall skadan redan nått en allvarlig nivå ska det också vara sannolikt att skadan förvärras ytterligare genom förnyade skador. Beroende på situation kan det vara relevant att beakta följande faktorer:

- Omfattningen på redan uppkomna skador
- Hur lång tid skadorna pågått
- Tidsintervall mellan skadetillfällena
- Tid till dess skadorna kan förväntas upphöra för jakt-/betessäsongen
- Erfarenheter från tidigare säsong

I fråga om stora rovdjur bör risken för att ett flertal upprepade angrepp på tamdjur eller bigårdar inträffar inom en begränsad tidsperiod och i ett geografiskt avgränsat område ligga till grund för bedömningen av om skäl föreligger. Med begränsat tidsperiod avses ett års tid.

Länsstyrelsen bedömer att fortsatt risk för allvarlig skada föreligger med hänvisning till att angrepp på får skett vid flera tillfällen inom en begränsad tidsperiod. Samtliga angrepp ligger inom det område där Länsstyrelsen den

gångna inventeringssäsongen dokumenterat familjegrupp av varg (Stora Bör). Samtliga angrepp har skett inom tidsperioden 19 april-24 juni.

Allmän hälsa och säkerhet

Det är inte onormalt att vargar, liksom andra vilda djur, syns nära människor, tamdjur och bebyggelse alla tider på dygnet. Det kan däremot vara oönskat av människor som bor och vistas i områden där vargar relativt ofta syns. Länsstyrelsen bedömer inte att dessa vargar orsakar en risk för allmän hälsa och säkerhet.

Förebyggande åtgärder

Länsstyrelsen bedömer att inga mer förebyggande åtgärder kan vidtas då det senaste angreppet skedde innanför ett enligt Länsstyrelsens bedömning felfritt rovdjursavvisande stängsel.

Skadegörande individ

Det har i området som omfattas av skyddsjakt angripits får vid tre olika tillfällen sedan 19 april 2020. Samtliga angrepp har skett inom det område som gångna inventeringssäsongen tillhörde reviret Stora Bör. Länsstyrelsen har samlat DNA från två av angreppen. Från ett av angreppen i byn kunde DNA påvisa att det orsakats av varg av skandinaviskt ursprung. Från angreppet i Östra Boda, Furukullen kunde DNA påvisa att angreppet orsakats av varg, individ G52-19. Den vargen är enligt senaste inventeringsresultatet revirmarkerande hane i reviret Stora Bör och av skandinaviskt ursprung.

Påverkan på gynnsam bevarandestatus

Skyddsjakt efter en varg bedöms inte hota vargens gynnsamma bevarandestatus. Insamlat DNA under den gångna inventeringssäsongen eller under angreppen som ligger till grund för beslutet har inte visat tecken på att det rör sig en genetiskt viktig varg i området.

Andra lämpliga lösningar

I det aktuella fallet, där det senaste vargangreppet skedde innanför ett rovdjursavvisande stängsel, bedöms det inte finnas någon annan lämplig lösning.

Samlad bedömning

Då ingen varg fällts under föregående skyddsjaktperiod anser Länsstyrelsen att förhållandena som låg till grund för beslut om skyddsjakt på varg den 26 juni 2020, inte har förändrats i sådan omfattning att skyddsjakten bör avbrytas.

Länsstyrelsen bedömer att det fortfarande föreligger allvarlig risk för angrepp på får i området. Detta påverkar möjligheterna att bedriva fårnäring i området. Länsstyrelsen bedömer att inga fler förebyggande åtgärder kan begäras och att det därmed inte heller finns någon annan lämplig lösning än skyddsjakt.

Länsstyrelsen bedömer att omfattningen om en (1) varg i avvägningen att värna vargens gynnsamma bevarandestatus mot att värna möjligheterna till att bedriva fårnäring är proportionerlig. Därför ska beslutar Länsstyrelsen om skyddsjakt efter en (1) varg.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Naturvårdsverket har, med stöd av 24 a § jaktförordningen, beslutat dnr (NV-00303-20) om överlämnande av rätten att besluta om skyddsjakt efter björn, lodjur och varg till samtliga länsstyrelser i Sverige utom Länsstyrelsen i Gotlands län.

Beslut om skyddsjakt kan fattas med stöd av 9, 9 b, 15, 21, 23 a, 23 b och 24 a §§ jaktförordningen. Länsstyrelsen måste då även beakta skyddsreglerna i art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) samt undantagsreglerna för jakt i artikel 16.1 i samma direktiv. Hänsyn måste också tas till artikel 9 i Bernkonventionen.

För att tillstånd till skyddsjakt ska kunna beviljas krävs att vissa villkor är uppfyllda. Det ska inte finnas någon annan lämplig lösning och skyddsjakten får inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten ska ske för att förhindra skada på egendom enligt 23 a § jaktförordningen.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av t.f. Landshövding [REDACTED] med vilthandläggare [REDACTED] som föredragande. Enhetschef [REDACTED] har också deltagit i den slutliga handläggningen.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

Naturvårdsverket: registrator@naturvardsverket.se

SVA: sva@sva.se

Polismyndigheten Region Bergslagen: registrator.bergslagen@polisen.se

Viltförvaltningsdelegationen i Värmlands län

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Bilaga 1

Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Värmland antingen via e-post; varmland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Ditt överklagande ska innehålla

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- person- eller organisationsnummer,
- telefonnummer där du kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det),
- e-postadress, och
- annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, varmland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 70 00. Ange diarienummer 6669-2020.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättslämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.